

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: MASHINA VA MEXANIZMLAR XAVFSIZLIGI		
Fan kodi: MMX3604	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 4	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: Sanoat ekologiyasi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 61020200-Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi (kimyo va oziq-ovqat sanoati)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Sayfutdinov Ramziddin		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 120	Email:	
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari):		
Prerekvizitlar: Kimyo sanoati va Tanlov turi: ixtisoslik fan umumta'lim kadrlarni tayyorlash		
<p>Fanning qisqacha bayoni: bakalavrlarda o'z bo'lajak kasbining mohiyati va ijtimoiy ahamiyati, sanoat xavfsizlik bo'yicha asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlari, ishlab chiqarish korxonalarini, bino va inshootlarni identifikatsiyalari, sanoat xavfsizligiga taalluqli iqtisodiy va ijtimoiy yechimlari, sanoat korxonalarida xavfsizligi progressiv yechimlari, sanoat xavfsizligi bo'yicha deklaratsiyalari, sanoat korxonalarida texnologik jarayonlarida xavfsiz ish sharoitini ta'minlaydigan mashina mexanizmlar va qurilmalarni loyihalash, sanoat korxonalarida favqulodda hodisalar vaqtida dadil fikrlash va oqilona qarorlar qabul qilish muammolarini yechimini o'rgatadi.</p>		

Fanning maqsadi: mashina va mexanizmlar xavfsizligi fanining asosiy maqsadi sanoat va transportdagi mashina mexanizmlarning ishlash prinsipi hamda xavfsizligi haqida tushunchaga ega bo'lishi kerak

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- mashina va mexanizmlardan foydalanishda mehnat sharoiti, elementlari, uskunalar konstruksiyalarini xavfli omillari, xavfsizlik qoidalari;
- mashina va mexanizmlarga qo'yiladigan asosiy xavfsizlik talablari;
- harakatlanish oldidan mexanizmlarning texnik holatini tekshirishni bilishi va foydalana olishi kerak; texnologik jarayonlarda masofadan boshqarish **tasavvurga ega bo'lishi;**
- mashina va mexanizmlarni o'ta xavfli zonalarida xavfsizlikni ta'minlash, to'siqlar bilan birgalikda blokirovkalash qurilmalaridan foydalanish;
- saqlash qurilmalari; mashina mexanizmlarning bosim ostida ishlovchi qismlariga qo'yiladigan talablarni **bilishi va ulardan foydalana olishi;**
- mashina mexanizmlarni o'rnatilishda xavfsizlik;
- mashina va mexanizmlarning xavfli zonalarga ajrata olish;
- umumiy xavfsizlik chora-tadbirlarini belgilash bo'yicha ko'nikmaga ega bo'lishi kerak **ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.**

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi, mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

№	Fan mavzulari	Ma'ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg'ulot soatlar hajmi	Mustaqil ta'lim soatlari
1	Mashina va mexanizmlar to'g'risida umumiy tushunchalar	2		4
2	Ishlab chiqarish korxonalarida mexanik shamollatishni hisoblash. Ishlab chiqarish xonalarida tabiiy xavo almashinish qurilmalarini vazifasi, turlari, ishlash prinsipi va hisob–kitobi chiqindilarning mumkin bo'lgan chegaraviy miqdorini hisoblash. tushayotgan yukni aniqlash		2	4
3	Mashina va mexanizmlarning turlari: tuzilishi, ishlatilishi, bajaradigan vazifalari	2		4
4	Maxalliy ventilyatsiya qurilmalarini hisoblashda havo almashinishi va (siklon), ventilyatorini xisoblash.		2	4
5	Mashina va mexanizmlarni ishlatish, ularga texnik xizmat ko'rsatish	2		4
6	Uskunalardan tarqalayotgan zararli va zaharli omillarini inson organizmiga ta'sirini hisoblash.		2	4
7	Mashina va mexanizmlarni yaratish, ishlatish, ta'mirlash va konservatsiyalashda qo'llaniladigan xavfsizlik talablari	2		4
8	Mashina va mexanizmlardan tarqalayotgan shovqin va vibratsiyani hisoblash.		2	4
9	Ishlab chiqarish uskunalari xavfsizlik talablari. Mehnat sharoiti va ularning elementlari	2		4
10	Yuk ko'tarish mashinalari mexanizmlarini xavfsiz ishlashi uchun hisob ishlari		2	4
11	Ishlab chiqarish uskunalari, mashina va mexanizmlar	2		4
12	Mashina va mexanizmlarda ishlaganda baxtsiz xodisalarni tekshirish va hisobga olish. N -1 formasini to'ldirish		2	4
13	Uskunalar konstruksiyalari. Mashina mexanizmlar bilan ishlashda insonni antropogen va ergonomik o'lchamlari	2		4
14	Yong'in bo'lganda odamlarni binodan olib chiqish vaqtini hisoblash		2	2
15	Sodir bo'lishi mumkin bo'lgan xavfli va zararli omillar manbalari va xavfsizlik talablari	2		2

16	Uskunalarni elektr xavfsizligini aniqlash usullari. Yerga ulashni hisoblash bo'yicha masalalar yechimi.		2	2
17	Bosim ostida ishlaydigan idishlarni ishlatishda xavfsizlikni ta'minlash	2		2
18	Xavfsizlik blokirovkalarini tuzilishi va ishlash prinsipi		2	2
19	Uskunalarni ishlatishda mikroiklimning o'zgarishi. atmosfera holatlarning organizmga xavfli ta'siri	2		2
20	Korxonalarda birlamchi o't o'chirish vositalarini hisoblash usullari		2	2
21	Uskunalarni avariya sodir bo'lganda o'chirishi lozim bo'lgan knopkalari	2		2
22	Himoyalovchi yerga ulash.		2	2
23	Yerga ulash qurilmalarining konstruksiyalari.		2	2
Jami		24	24	72

Adabiyotlar

- 1 O'zbekiston Respublikasi Qonuni «Texnik jihatdan tartibga solish to'g'risida» (O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2009y.,17-con, 211-modda).
2. Постановление Кабинета Министров Республики Ўзбекистан 11.11.2015 г. п.326 «Об утверждении общего технического регламента о безопасности автотранспортных средств, работающих на сжатом природном, сжиженном нефтяном газах или на смеси дизельного и газообразного топлива».
3. Mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish organlari tomonidan ish o'rinlarini mehnat sharoitlari va asbob-uskunalarning jarohatlash xavfliligi yuzasidan attestatsiya materiallarini davlat ekspertizasidan o'tkazish hamda ular buyicha attestatsiyadan o'tkazuvchi tashkilotga xulosa berish tartibi to'g'risidagi Nizom \ O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2014 yil 29 oktyabrda 2623- son bilan ro'yxatga olingan O'zbekiston Respublikasi mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish vazirining 2014 yil 3 oktyabrdagi 25-b-sonli buyrug'iga ilova.
4. Zorin V.A. Bezopasnost dorozno-stroitelnix mashin i oborudovaniya; uchebnik \ V.A. Zorin, Daugello.- M ; MADI, 2013.- 192 c.
5. GOST R EN 1005-1-2008 Bezopasnost mashin. Fizicheskie vozmojnosti cheloveka. Chast 1. Termini i opredeleniY. GOST EN 1005-2-2005 Bezopasnost mashin. Fizicheskie vozmojnosti cheloveka. Chast 2. Sostavlyayushaya ruchnogo truda pri rabote s mashinami i mexanizmami.
6. GOST R EN 547-3-2009.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 488 b.
3. НХ НС 010 2011 О безопасности машин и оборудования // Приложение № 1. Основные требования безопасности машин и (или) оборудования; Приложение №2. Дополнителнке

требования безопасности для определенных категорий машин и оборудования.

4. GOST R 54124-2010 Безопасность машин и оборудования. Оценка риска.
5. GOST R EN 547-1-2008 Безопасность машин. Размеры тела человека. Часть 1. Принципы определения размеров проемов, обеспечивающих полный доступ человека к машине.

Internet saytlari

1. www.technology.ru
2. www.ziyonet.uz
3. www.bilim.uz
4. www.referat.uz
5. www.gov.uz
6. www.lex.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	shanba	10.00 – 12.00	2/204
2.	shanba	10.00 – 12.00	2/204